

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/144/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119206816
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119206816.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcu: COFIDIS SA, so sídlom: Parc de la Haute Borne, avenue Halley 61, Villeneuve-d'Ascq CEDEX, Francúzska republika, zapísaný v Obchodnom registri Obchodného súdu v Lille pod číslom 325 307 106, na území SR konajúci prostredníctvom jeho organizačnej zložky: COFIDIS SA, pobočka zahraničnej banky, IČO: 50595628, so sídlom: Einsteinova 11/3677, 851 01 Bratislava, právne zastúpený: URBÁNI & Partners s.r.o., so sídlom Skuteckého 17, 974 01 Banská Bystrica proti žalovanému: S. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom V.. O.. K. XXXX/XX, XXX XX S., právny zastúpený: JAKUBIS & PARTNERS s.r.o., so sídlom Zámocká 36, 811 01 Bratislava, o zaplatenie sumy vo výške 1.272,30 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 9Csp/86/2019-83 zo dňa 05.09.2019, jednohlasne takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok.

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) zamietol žalobu a vyslovil, že žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100%, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu 1. inštancie o výške týchto trov.

2. Citoval ustanovenia § 1 ods. 2, § 2 písm. d), § 7 ods. 1 a § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“).

3. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že dňa 16.07.2012 bola medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom uzatvorená zmluva o úvere - individuálne podmienky, na základe ktorej bol žalovanému poskytnutý spotrebiteľský úver vo výške 5.330 eura. Považoval za neplatné všeobecné obchodné podmienky, ktoré spolu s individuálnymi podmienkami predstavujú úverovú zmluvu. Považoval ich za nezrozumiteľné pre veľkosť písma, čo predstavuje nekalú obchodnú prax. Súd prvej inštancie sa zaoberal splnením zákonných podmienok pre predčasné zosplatenie úveru a teda k strate výhody splátok u dlžníka - žalovaného a dospel k záveru k nemu nedošlo z dôvodu nedodržania postupu podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Žalobca neuniesol dôkazné bremeno pokiaľ ide doručenie samotného zosplatenia úveru žalovanému. Na základe toho bol žalovaný povinný aj naďalej plniť svoj záväzok v splátkach. Súd prvej inštancie sa ďalej posudzoval, že žalobca pri žalovanom skúmal podmienky, ktoré pri postupe s odbornou starostlivosťou mohli viesť k záveru, že v jeho silách bolo splácať poskytnutý úver riadne a včas. Dospel k záveru, že žalobcu žiadnym spôsobom nezaujímalo aké má žalovaný výdavky na živobytie a či mu teda zostáva dostatok finančných

prostriedkov na splácanie úveru. Žalobca žiadne závery nevyvodil ani z toho, že žalovaný uviedol, že je zamestnaný iba 4 mesiace a už žiada úver ako ani z toho, že mu boli odmietnuté 4 úvery vo výške nižšej ako poskytol žalobca. Na základe uvedeného dospel k záveru, že poskytnutý úver je bez úrokov, bez poplatkov a k jeho platnému predčasnému zosplatneniu nedošlo. Uvedené ho viedlo k záveru, že nakoľko žalovanému bola poskytnutá suma 5.330 eura a tento vrátil sumu 11.505,15 eura, je zrejme že už nič nedlhuje a žaloba tak musela byť v celom rozsahu zamietnutá.

4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že v konaní plne úspešný žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP. Považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne, nespravodlivé a v rozpore s príslušnými ustanoveniami zákona. Uviedol, že zmluva o úvere č. XXXXX., ako aj Všeobecné podmienky boli uzavreté v roku 2012, teda v čase keď neexistovala zákonná požiadavka na veľkosť písma zmluvných ustanovení. Je presvedčený, že úverová zmluva spolu s ďalšími zmluvnými dokumentmi by aj v súčasnosti stanovenu požiadavku veľkosti písma spĺňala, nakoľko veľkosť písma v úverovej zmluve, či už rámci individuálnych alebo Všeobecných podmienok prevyšujú zákonom stanovenú výšku 1,9 mm. Ďalej poukázal na to, že súdu neprináleží hodnotiť samotný priebeh mimosúdnych rokovaní medzi žalobcom a žalovaným, ktoré predchádzali podaniu samotnej žaloby, ale má sa naopak zaoberať samotnou hmotno - právnou stránkou veci. Uviedol, že sice nevedel doložiť dôkaz, ktorý by preukázal doručenie upozornenia žalovanému, avšak žalovaný bol preukázateľne na svoje omeškanie s úhradou mesačných splátok upozornený a možnosti vyhlásenia predčasnej splatnosti mal vedomosť. Táto skutočnosť vyplýva zo samotného listinného dôkazu predloženého žalovaným, a to odpovede na mimosúdnu dohodu, v ktorom žalobca poukazuje na omeškanie žalovaného so splátkami pod poradovým číslom XX. a XX.. Odvolateľ nesúhlasil ani so záverom súdu prvej inštancie, že nepostupoval v súlade s § 7 ods. 1 ZoSÚ. Trval na to, že si svoju zákonnú povinnosť splnil a predloženými dôkazmi preukázal, že pomery žalovaného zisťoval a overoval. Poukázal na to, že má prístup k spoločnému registru bankových informácií, z ktorého žalobca získava údaje v súlade s ust. § 92 ods. 1 Zákona o bankách, vrátane údajov o bonite a dôveryhodnosti klienta z hľadiska splácania ich záväzkov z poskytnutých úverov a bankových záruk. Žalobca v konaní opakovane na skutočnosť, že žalovanému bol poskytnutý úver na základe Žiadosti o poskytnutie úveru, v zmysle ktorej žalovaný súhlasil s tým, že Sociálna poisťovňa poskytla jeho údaje o zamestnaní. Žalobca predložil konajúcemu súdu výpis z príslušných registrov, ktorými overoval bonitu žalovaného. Podotkol, že len v prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Dodal, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s jeho námietkou, že žalovaný v čase uzavretia zmluvy ma príjem nielen zo závislej činnosti, ale aj podnikateľskej činnosti, keďže tento popri zamestnaní vykonával živnosť v oblasti sprostredkovania poskytovania úverov alebo pôžičiek z peňažných zdrojov získaných výlučne bez verejnej výzvy a bez verejnej ponuky majetkových hodnôt. Jeho právne vedomosti boli na vyššej úrovni ako u priemerného spotrebiteľa. Rozsudok súdu prvej inštancie zároveň považoval za arbitrárny a nepreskúmateľný, nakoľko pri posudzovaní žalobcovho nároku vôbec nebral do úvahy tvrdenia uvádzané žalobcom. Z odôvodnenia rozhodnutia, nie je zrejme ako sa s ním súd prvej inštancie vyrovnal. V súvislosti s tým namieta výrok o trovách konania. Na základe uvedených skutočností navrhol zmeniť rozsudok tak, že sa vyhovie žalobe, alternatívne zrušiť rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný. Považoval ho za vecne správny. Navrhol ho potvrdiť ako vecne správny a zaviazat žalobcu na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. K vyjadreniu žalovaného podal vyjadrenie žalobca. Uviedol, že žalovaný neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by spochybňovali dôvody, o ktoré on oprel svoje odvolanie. Zotrval na svojich odvolacích dôvodoch a odvolacom návrhu.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania

(§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

10. Z vykonaného dokazovania súdu prvej inštancie vyplýva, že právny predchodca žalobcu ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli dňa 16.07.2012 Zmluvu o úvere - individuálne podmienky, pričom neoddeliteľnou súčasťou tejto úverovej zmluvy boli všeobecné obchodné podmienky označené ako Zmluva o úvere - Všeobecné podmienky. Predmetom Zmluvy bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru zo strany právneho predchodcu žalobcu (ďalej len „veriteľ“) žalovanému v celkovej výške 7.709,68 eura za účelom kúpy motorového vozidla.

11. V prvom rade považuje odvolací súd za nevyhnutné sa vyjadriť sa k samotnej veľkosti písma použitej žalobcom vo Všeobecných obchodných podmienkach. Odvolací súd súhlasí s tvrdením žalobcu, že v čase uzatvorenia zmluvy nebola ešte stanovená minimálna veľkosť písma textu v spotrebiteľskej zmluve, ale jednoznačne možno súhlasiť so súdom prvej inštancie, že text všeobecných obchodných podmienok je nezrozumiteľný. Veľkosť písma je minimálna (určite menšia ako 1,9 mm, približne 1 mm), že je reálne nenaplniteľné, aby sa priemerný spotrebiteľ dokázal čo i len oboznámiť s dotknutým textom, nieto ešte mu porozumieť a vyhodnotiť jeho dôsledky dopadajúce na neho ako spotrebiteľa. Žalobca v predtlačenom texte formulárovej zmluvy použil drobné, ťažko čitateľné písmo, ktoré sa ani nedá riadne prečítať pri vynaložení úsilia, ktoré možno od spotrebiteľa bežne vyžadovať.

12. Drobné písmo, ktoré vyvoláva potrebu používania technických pomôcok na čítanie je podľa názoru odvolacieho súdu jednoducho neprijateľné a predstavuje pre spotrebiteľa klamlivé opomenutie, a teda klamlivú obchodnú praktiku podľa § 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Ide o klamlivú praktiku, ktorou žalobca dosahuje, že spotrebiteľ bude viazaný zmluvnými podmienkami, s ktorými sa nemohol reálne fakticky ani oboznámiť, práve z dôvodu používania drobného písma.

13. Takéto praktiky dodávateľov už všeobecné súdy SR opakovane vyhlásili za nekalé obchodné praktiky, napr. aj Okresný súd Žilina č. k. 13C/69/2011-43 zo dňa 10.01.2012, ktorý ustálil, že cit.: „už len drobné písmo použité v tejto zmluve a v úverových podmienkach, ktoré tvoria jej neoddeliteľnú súčasť, ktoré písmo má za následok, že aj súd musel použiť optickú pomôcku, aby vôbec sa oboznámil s jej obsahom, prekračuje mieru únosnosti, mieru slušnosti, ohľaduplnosti a podľa názoru súdu je použité zo strany žalovaného výlučne s cieľom doslovne „odradiť“ spotrebiteľa, aby sa vôbec riadne oboznámil s jej cieľom využívajúc jeho slabšie postavenie. Za neprijateľné určil početné zmluvné podmienky dojednávane zo žalovaným a predkladané na podpis spotrebiteľom.“

14. Odvolací súd je toho názoru, že dodávateľovi nič nebráni v tom, aby pri vynaložení odbornej starostlivosti predložil spotrebiteľom také vyhotovenie zmluvných podmienok, ktoré umožní oboznámiť sa s obsahom zmluvy tak mladému človeku ako aj dôchodcovi so silnými dioptriami.

15. V tejto súvislosti odvolací súd podporne poukazuje na argumentáciu obsiahnutú v náleze Ústavného súdu ČR, sp. zn. I. ÚS 3512/11, ktorý poukázal na to, že samotným východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to aj so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Zákonodarcia sa preto pokúsil vyrovnať túto faktickú nerovnosť cestou práva, a to formou obmedzení autonómie vôle (por. nález Ústavného soudu z 15.6.2009, sp. zn. I. ÚS 342/09). V spotrebiteľskom práve je dodávateľ vo fakticky výhodnejšom postavení, pretože má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému svoje služby poskytuje. A preto okrem obmedzení vyplývajúcich z princípu rovnosti prostriedkov možno od dodávateľa tiež očakávať (prípadne i vyžadovať), že sa vo vzťahu k spotrebiteľovi bude správať vo všeobecnej rovine poctivo. Pokiaľ nepostupuje týmto spôsobom, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť jeho správania, a takémuto nepoctivému správaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje

okrem iného tým, že text spotrebiteľskej zmluvy, obzvlášť ak ide o zmluvu formulárovú, má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný a logicky usporiadaný. Napríklad zmluvné dojednania musia mať dostatočnú veľkosť písma, nesmú byť vo výrazne menšej veľkosti než okolitý text, nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Uvedená zásada poctivosti dopadá i na aplikáciu všeobecných obchodných podmienok. Je potrebné zdôrazniť, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách na rozdiel napríklad od obchodných zmlúv majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo potrebné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak nemôžu slúžiť na to, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme ukryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú (napríklad rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute). Pokiaľ tak i napriek tomu dodávateľ postupuje, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takému konaniu nemožno priznať právnu ochranu.

16. Pokiaľ ide o mimoriadnu splatnosť vyhlásenú žalobcom zo dňa 20.06.2018, v tejto súvislosti je nutné poukázať na ust. § 53 ods. 9 OZ, podľa ktorého ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

17. Ustanovenie § 53 ods. 9 OZ modifikuje § 565 OZ vo vzťahu k spotrebiteľským zmluvám. Podľa neho je strata výhody splátok podmienená splnením, že musí ísť o a) spotrebiteľskú zmluvu, b) strata výhody splátok nenastáva automaticky pre nesplnenie niektorej splátky, ale až po uplatnení práva veriteľa; veriteľ môže toto právo uplatniť najskôr až po uplynutí lehoty 3 mesiacov od omeškania dlžníka so zaplatením splátky, c) veriteľ upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva na zaplatenie celej pohľadávky. Obsahom upozornenia dlžníka je, že veriteľ si uplatňuje právo na jednorazové zaplatenie celej pohľadávky naraz.

18. V zmysle vyššie uvedeného správne súd prvej inštancie skúmal splnenie zákonných podmienok na vyhlásenie predčasnej splatnosti spotrebiteľskej zmluvy podľa § 53 ods. 9 OZ. Žalobca k žalobe, ako aj na základe výzvy súdu prvej inštancie na preukázanie splnenia podmienok podľa § 53 ods. 9 OZ predložil jediný dokument označený ako Vyhlásenie predčasnej splatnosti a výzva na úhradu dlžnej sumy zo dňa 20.06.2018 spoločne s poštovým dokumentom, ktorý označil ako doručka k vyhláseniu splatnosti. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca výzvu, ktorou by upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva na zaplatenie celej pohľadávky nepredložil. V tomto smere neuniesol dôkazné bremeno, čo napokon aj sám priznal vo svojom vyjadrení zo dňa 07.06.2019, že sa mu nepodarilo zaobstarať upozorňujúcu výzvu, ktorú by v prejednávanej veci predložil ako dôkaz.

19. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že žalovaný bol preukázateľne na svoje omeškanie s úhradou mesačných splátok upozornený s poukazom na listinný dôkaz predložený žalovaným, a to odpovede na mimosúdnu dohodu, v ktorom žalobca poukazuje na omeškanie žalovaného so splátkami pod poradovým číslom 65 a 66, odvolací súd sa s touto námietkou nestotožňuje.

20. Odvolací súd konštatuje, že upozornením má zákonodarca na mysli adresovanú písomnosť, ktorá sa musí nevyhnutne dostať do sféry dispozície spotrebiteľa, a z ktorej obsahu musí byť zrejmé jednak splnenie zákonných podmienok uplatnenia režimu odseku 9, a jednak výslovné upozornenie spotrebiteľa na vykonanie práva dodávateľa podľa § 565 OZ a v súlade s odsekom 9 § 53 OZ. Zákonom požadovaný úkon dodávateľa po splnení kumulatívnych podmienok predstavuje hmotnoprávny jednostranný adresovaný právny úkon, ktorý musí predovšetkým spĺňať zákonné znaky, náležitosti a podmienky bezvadnosti právneho úkonu. Úkon dodávateľa musí spĺňať podmienky jasnosti, určitosti a zrozumiteľnosti právneho úkonu a jeho forma musí korešpondovať s formou právneho úkonu, ktorým sa zakladal spotrebiteľský záväzok.

21. Odvolací súd sa oboznámil s predmetným listinným dôkazom označeným ako odpoveď žalobcu na mimosúdnu dohodu (č. I. 48 spisu) a dospel k záveru, že z obsahu tejto listiny vôbec nevyplýva, či bol žalovaný výslovné upozornený na vykonanie práva dodávateľa podľa § 565 OZ a v súlade s odsekom 9 § 53 OZ. Odvolací súd preto považoval túto odvoláciu námietku za nedôvodnú. Z dôvodu nepreukázania splnenia zákonných podmienok pre uplatnenie práva postupom podľa § 565 Občianskeho zákonníka v

spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka tak nedošlo k platnému vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru.

22. Podľa § 7 ods.1 ZoSÚ veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Povinnosť podľa prvej vety sa považuje za splnenú, ak je splatenie spotrebiteľského úveru v celom rozsahu zabezpečené peňažnými prostriedkami alebo cennými papiermi; tým nie je dotknuté ustanovenie § 17 ods. 3.

23. Podľa § 11 ods.2 ZoSÚ ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

24. Podľa čl. 8 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

25. V zmysle bodu 26. preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (1), veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

26. V tejto súvislosti Súdny dvor v rozsudku z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190) posudzoval dodržanie hraníc vymedzených pre režim sankcií, ktorý bol stanovený zo strany členského štátu, v danom prípade v súvislosti so sankciou spočívajúcou v zániku v zásade celého nároku veriteľa na úroky v prípade porušenia povinnosti upravenej v článku 8 smernice 2008/48, t.j. preveriť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, Súdny dvor rozhodol, že ak by sa sankcia zániku nároku na úroky oslabila alebo úplne znefunkčnila, nevyhnutne by z toho vyplývalo, že nemá skutočne odrádzajúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, body 52 a 53) (bod 64., 65. Rozsudku SD vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej).

27. Vzhľadom na vyššie uvedené nároky, ktoré na dodávateľa kladie únijské právo a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalobcom. Pokiaľ si žalobca uplatňuje právo na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je nutné vyhodnotiť, či pri uzatvorení zmluvy boli splnené všetky povinnosti a podmienky, ktoré na tieto zmluvné vzťahy kladie právna úprava zameraná na ochranu spotrebiteľa, t.j. § 52 a nasl. OZ, ZoSÚ a ďalšie.

Bolo na žalobcovi, aby tento preukázal, že bonitu žalovaného náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ .

28. Žalobca tvrdil a v konaní aj preukazoval, že bonitu žalovaného zisťoval na základe žiadosti o poskytnutie úveru (č. l. 36) a informácií zo Spoločného registra bankových informácií (SRBI) (čl. 37 - 40 spisu).

29. Zo žiadosti o úver zo dňa 16.07.2012 vyplýva výška mesačnej mzdy 500 eur a doba trvania pracovného pomeru 4 mesiace. Zo Spoločného registra bankových informácií (SRBI) vyplýva existujúci spotrebný úver vo výške 10.000 eur s mesačnou splátkou 162 eur, ako aj 4 odmietnuté žiadosti žalovaného o úver v priebehu rokov 2010 a 2011, ako zistil súd prvej inštancie.

30. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania odvolací súd v súlade so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca ako veriteľ v danej veci hrubo porušil svoje povinnosti pri overovaní bonity žalovaného ako spotrebiteľa v zmysle § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta ZoSÚ. Žalobca si na základe nim získaných informácií nemohol vytvoriť dostatočný obraz o platobnej schopnosti žalovaného. Poznal síce jeho pravidelný mesačný príjem, ale aj to len z jeho žiadosti o úver. Zo spisu nevyplýva, že by žalobca iným spôsobom zisťoval a overoval príjem žalovaného. Žalobca síce zhromaždil o žalovanom isté množstvo informácií vrátane poskytnutého úveru, tieto však dostatočne nevyhodnotil, ak poskytol úver s mesačnou splátkou 171,98 eura osobe so zisteným mesačným príjmom 500 eur, ktorá v čase keď požiadala o úver, už splácala úver vo výške 10.000 eur s mesačnou splátkou 162 eur. Zároveň pokiaľ ide o údaje zo SRBI, ako správne poznamenal súd prvej inštancie, žalovanému bola opakovane zamietnutá žiadosť o úver, čo mohlo u žalobcu vzbudiť isté podozrenie. Zisťovanie bonity klienta zo Sociálnej poisťovne žalobca tvrdil, ale nepreukázal.

31. Odvolací súd zastáva názor, že pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Bez toho, aby žalobca skúmal aj iné aspekty, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalovaného splácať dlh zo zmluvy. Skúmanie výdavkov len nahliadnutím do databáz bánk nie je dostatočné, pretože záväzky klienta nemusia vyplývať z verejných databáz, môže sa jednať o súkromné pôžičky. Tieto databázy nemôžu dať obraz ani o výdavkoch klienta. Aj keď žalobca uviedol, že výdavky žalovaného boli overené dopytom do úverového registra, splátky a výdavky jednoznačne pojmovo nepredstavujú to isté, teda zo strany žalobcu v súvislosti s poskytnutím úveru žalovanému došlo iba k zisťovaniu príjmov žalovaného a výdavky riadne skúmané neboli. Splátky totiž pojmovo predstavujú iba časť výdavkov, teda žalobca bonitu žalovaného náležite neskúmal. Pri overovaní bonity žalovaného nemal žalobca k dispozícii údaje o výdavkoch žalovaného, čo vedie k záveru, že pri posudzovaní žiadosti žalovaného o úver mal k dispozícii všetky relevantné údaje. Z dikcie zákona: „posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver“ logicky vyplýva, že s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver nie je možné bez porovnania mesačných príjmov a výdavkov žiadateľa.

32. Za tohto stavu je nutné konštatovať, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Pre účely posúdenia splnenia povinnosti uloženej dodávateľovi v ust. 7 ods. 1 ZoSÚ nie je smerodajné, aká bola reálna finančná, majetková, sociálna situácia spotrebiteľa, ale akým spôsobom dodávateľ (žalobca) pristupoval k zisťovaniu a hodnoteniu bonity klienta. Za daného stavu odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ako aj straty práva na jednorazové zosplatnenie spotrebiteľského úveru je správny.

33. Ďalší postup súdu prvej inštancie spočívajúci v tom, že úhrady žalovaného v sume 11.505,15 eura boli zarátané oproti poskytnutej sumy 5.330 eur žalobca v odvolaní nenamietal, preto ho odvolací súd nepreskúmaval a postupoval rovnako. Pri vyššie popísanom postupe odvolacieho súdu pri posudzovaní bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ako aj straty práva na jednorazové zosplatnenie spotrebiteľského úveru tak bolo dôvodné zamietnuť žalobu žalobcu.

34. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, potvrdil.

35. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách konania bola skutočnosť, že žalobca v konaní nebol úspešný, preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania vznikol plne úspešnému žalovanému v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštančie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 CSP).

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštančii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).